

Overweging:

Met alle overstromingen en tsunami's wereldwijd afgelopen decennia, spreekt het verhaal van Noach nog steeds tot de verbeelding. De strijd tegen het water houdt nooit op, ook niet in ons land. Hoe kunnen we droge voeten houden?

Noach bouwde een ark, waarop hij met zijn hele gezin en alle dieren ging dobberen op het water, 150 dagen lang. Vijf maanden in quarantaine zouden wij nu zeggen. Ik zie dan beelden van zo'n cruiseschip voor me, dat nergens mocht aanmeren.

Noachs avontuur eindigt op de berg Ararat in Turkije, vlakbij Jerevan, de hoofdstad van Armenië. Die berg heeft vanwege dit verhaal een heilige status gekregen. Er wordt daar nog steeds gezocht naar restanten van de ark. De inwoners van Jerevan geloven dat zij wonen op het land van Noach, van de druiven van zijn wijngaard wordt de plaatselijke cognacdrank gemaakt. Je kunt het graf van Noachs vrouw bezoeken.

Deze ark-zoekers zien hun zoektocht als een opdracht. Door het puin te doorzoeken, brengen ze het Koninkrijk Gods een stapje dichterbij en op een dag, zo geloven zij, zal God de ark aan de mensheid openbaren. Voor hen zijn de bijbelse verhalen echt gebeurd.

We lezen in het scheppingsverhaal dat God de hele wereld schiep, dieren en mensen - en hij zag dat het goed was. Maar, zo gaat het verhaal verder, het is niet goed gebleven: we lezen net dat God zag dat het kwaad van de mens talrijk was geworden op aarde en dat alle plannen die hij smeedde in zijn hart kwaad waren, dag aan dag.

Het slechte zit in elk mens, dat is de realiteit, zo zei advocaat Inez Weski het, onlangs in de uitzending van zomergasten. Hoe gaan we daar mee om?

In religieuze verhalen wordt verteld dat God de zondige mens straft met rampspoed – met dit soort verhalen probeert de mens om grip te krijgen op wat er gebeurt in de wereld, of om een verklaring te vinden. Wie in onze tijd niet gelooft in een god kan de natuur aanwijzen als degene die ons waarschuwt of straft voor ons gedrag.

Dat wij niet straffeloos ons eigenbelang kunnen najagen, weet inmiddels iedereen: wat hier gebeurt, kan in China gevolgen hebben - en andersom.

In de roman "Vlieggedrag" van Barbara Kingsolver, uit 2013, zien we ook dat verband. Het gaat over Dellarobia, een jonge Amerikaanse vrouw, die wordt geconfronteerd met de spanning tussen de belangen van mens en natuur. In haar buurt strijken tienduizenden monarchvlinders neer in bomen op de heuvel. Een fascinerend schouwspel, dat veel bekijks trekt.

Maar: deze vlinders verstoren de bouwplannen voor die plek, die bomen moeten gekapt worden. Dellarobia komt in verzet en gaat actie voeren tegen de houtkap om de vlinders te sparen. Zoals bij ons de rugstreeppad of kamsalamander bouwprojecten stil kunnen leggen.

Maar die vlinders in de roman van Kingsolver horen daar helemaal niet thuis, ze komen van ver, uit Mexico, waar ze, door de grote verwoestende overstroming in 2010, verdreven zijn van hun vaste plek waar ze zich altijd voortplantten.

Is dit prachtige schouwspel van vlinders die de bomen feloranje kleuren, indirect het gevolg van klimaatverandering? Kingsolver lijkt ons dat te willen zeggen, ze doet een oproep om niet onze schouders op te halen en door te gaan met het leven dat we leiden. Denk niet "Na mij de zondvloed", maar kom in actie.

Deze verhalen, de roman "Vlieggedrag" en het zondvloed verhaal, confronteren ons met onze eigen verantwoordelijkheid, die ons met de schepping gegeven is.

Op de zevende dag van de schepping houdt God zelf op met 'het werk om te doen, te maken', en vanaf dat moment is het aan de mens om 'te doen en te maken'.

De wereld is geschapen met een open eind, open naar de kant van de mens en diens handelen. Het verhaal doet een beroep op ons vertrouwen in mogelijkheden, want de opdracht waarmee God na de schepping de mens achterlaat is "de wereld te maken".

Hoe doen we dat? Als we lezen dat God spijt had dat hij de mens geschapen heeft, lijkt de vraag gerechtvaardigd: was de wereld misschien beter af geweest zonder de mens?

De beroemde joodse bijbelgeleerde Rashi vertelt daarover het volgende:

"God zegt: Als ik de mens schep, zullen er slechte mensen uit voortkomen. Maar als ik de mens niet schep, hoe zullen dan rechtvaardigen uit haar voortkomen?"

Want die zijn er ook, dat geeft hoop.

Dat benadrukte Inez Weski door een spelexperiment met kleuters te laten zien, waarin een groepje kinderen werd benadeeld, waardoor het andere groepje het spel won.

Maar één van de winnaars werd boos omdat zijn tegenstanders niet eerlijk behandeld werden en hij weigerde verder te spelen.

Dus: er zijn altijd mensen die tegen de stroom inroeien.

In de joodse traditie wordt verteld dat in elke generatie 36 rechtvaardigen geboren worden. Als er een sterft, neemt een ander zijn plaats in.

Deze rechtvaardigen zorgen er voor dat de wereld overeind blijft, dat het lijden en het kwaad ons er niet onder krijgen.

Niemand weet wie die 36 rechtvaardigen precies zijn, ook zij zelf niet.

De opdracht aan ons is: denk niet "Na mij de zondvloed", maar leef zo dat jij één van die rechtvaardigen zou kunnen zijn.

Noach was een rechtvaardig man, gaaf te midden van zijn tijdgenoten, hij krijgt de opdracht een boot te bouwen om na de vloed een nieuw begin te kunnen maken.

Want daar gaat het uiteindelijk om, mogelijkheden zoeken om opnieuw te beginnen met 'doen en maken', elke dag weer.

Als Noach een ark op zijn erf bouwt, wordt hij uitgelachen: wat een dwaasheid, wie bouwt er nou een boot op droog land?

Maar zijn actie is geen vlucht uit de werkelijkheid, geen dwaze droom. De bouw van die immense boot kan je zien als een protestactie: het moet anders.

Noach weet van de dreiging die er aan komt: het water zal naar de boot toekomen, en hij is er op voorbereid, Noach, een rechtvaardige.

Hij vond genade in de ogen van de Eeuwige.

Hij wandelde met God.

Een prachtige uitdrukking: wandelen met God.

Ik wens ons toe dat we mogen ervaren hoe de Eeuwige ons nabij is, in goede en in kwade dagen, dat hij met ons mee wandelt op onze levensweg.

Amen